

Değerli Hukukçular,
Hanımlar, Beyler,

Sulhi Dönmezer'in en önemli eserlerinden biri 1985 yılı ile 2003 yılları arasında yapmış olduğu çalışmalar sonucunda ortaya çıkan ön tasarı, 12.05.2003 tarihinde hükümet tasarısı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmuş bulunan Türk Ceza Kanunu tasarısıdır.

Söz konusu tasarımı inceleyenlerin tespit edecekleri gibi, bu tasarı klasik ceza hukuku anlayışı ile sosyal savunmacı ceza hukuku anlayışının bir arada olduğu bir eserdir.

20. yüzyıl ceza hukukunun geliştiği bir asır olarak kabul edilmelidir. 20. yüzyılda ceza hukukunda iki eğilim tespit edilebilir. Bunlardan birincisi liberal ceza hukuku, ikincisi ise otoriter ceza hukuku.

1. Ceza hukukunda liberallik, sosyal hayata ceza yaptırımlarıyla müdahalenin en sınırlı olduğu zorunlu hallerde uygulanabilmesi halidir. Ceza hukukunun alanı çok sınırlanmış, medeni hukuk, ahlak, din konuları ceza hukukunun dışına çıkartılmıştır. Liberal ceza hukuku, insan hak ve hürriyetlerini ön plana çıkartarak, bunun yanında toplumsal savunmayı da birincisi ile bağdaştırmıştır. Bu nedenledir ki, liberal ceza hukuku içinde suçta ve cezada kanunilik prensibi, masumiyet karinesi gibi temel prensiplere sıkı sıkı sarınılmıştır. Bunun yanında cezalarda hafifleme, muhakeme hükümlerinde insan haklarının ön plana alındığı, yargılanan kişinin haklara sahip olduğu anlatılmaktadır.

Muhakeme hukukuna baktığımızda, liberal ceza hukukunun tüm prensiplerinin bu hukuk dalında belirgin hale geldiğini görebiliriz. Ceza muhakemesi kanunlarını yapanlar, insan haklarına saygılı hükümleri kanunlara ithal etmişlerdir.

Ceza muhakemesine baktığımız zaman, liberal eğilimli ceza hukuku sistemlerinde olağanüstü yargı makamlarının uygulama alanı bulamadığını görebilmekteyiz. Muhakeme safhalarında ise, masumiyet karinesinin demokratik ve liberal bir toplumda temel unsur olarak yer aldığı tespit edilebilmektedir.

Muhakeme hukukunda itham sistemine geçilmiş, tahkik sisteminden uzaklaşmak istenmiştir. Böylece savunma hakkı yargılamada esas alınmıştır. Muhakeme karşılıklıdır. Tez ve anti tez

şeklinde ortaya çıkar. Taraflar serbestçe delil sunabilmek imkanına sahiptir ve silahların eşitliği sonucunda bütün delillere ulaşabilmek imkanına sahip kılınmaktadır.

Türk Hukuk sistemi tahkik sisteminden tamamen vazgeçememiş Avrupa'daki bazı ülkelerin ceza hukuku sisteminden farklı olarak, delillerin toplanmasının mahkeme huzurunda yapılmasını öngörmektedir. Özellikle CMK'nun uygulanmasında şahitlerin kovuşturma esnasında dinlenmesi, dosyada bulunan tüm belgelerin celse esnasında okunması gibi kurallar geçerli olmaktadır. Buna karşılık, 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu, Terörle Mücadele Kanunu'nda itham ve araştırmayı aynı anda uygulayan normlara yer verilmiştir. Özet olarak itham ve araştırma sistemleri arasında net bir ayrım olduğunu söylemek de mümkün gözükmemektedir.

Liberal akım, ceza muhakemesinin itham prensibine bağlı olup olmadığının dışında, başka kurumlara da yer vermesiyle tespit edilebilmektedir. Söz gelimi, bazı suçlar açısından şikayetin mevcudiyeti muhakemenin yapılabilmesi için bir ön şarttır. Gözaltına alma ve tutukluluk hali sıkıca düzenlenmiş ve süresi de kanun tarafından tespit edilebilmiştir. Yine tutukluluk hümanist açıdan ele alınmış, tutukluluk halinin kaldırılması konusunda itiraz yolları düzenlenmiştir.

Liberal ceza hukukunda suç mağduru da ele alınmıştır. Bazı hukuk sistemlerinde (Hollanda, Almanya, İtalya gibi) suç mağduru ceza yargılamasında şahsi hak talep edebilmekte ve yargılamaya katılabilmektedir. Bazı hukuk sistemlerinde (Fransa, Belçika) ise, hukuk mahkemelerinde şahsi hak davası açmak da serbest bırakılmıştır.

Bilindiği gibi, Türk Ceza Muhakemesi Kanunu, ceza mahkemesinde suç mağdurunun şahsi hak talep etmesinin bir evvelki kanunda olmasına rağmen kaldırmıştır. Bu değişikliğin altında yatan düşüncenin ceza muhakemesinin amacını cezalandırmak olduğu, onarmak olmadığıdır. Ancak bunun yanında ceza hukukunun önleyici olduğu kadar koruyucu bir görev gördüğü, bu nedenledir ki medeni hukuk gibi ceza hukukunun da medeni hukukta olduğu gibi ceza hukukunun da suç dolayısıyla meydana gelen zararların giderilmesi doğrultusunda karar vermesi bu hususun ceza hukukunun yardımcı bir fonksiyonu olduğunun da kabul edilmesi de gerekir.

Liberal ceza hukukuna baktığımızda, yine cezanın kefaret ve korkutma vasıflarının bir kenara bırakılarak, amacın suçluların tedavi edilmesi, yeniden kazanılması olduğu belirtilmektedir.

Ölüm cezasının kaldırılması, ağır suçlarda hürriyeti bağlayıcı cezaların öngörülmesi ve kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalara karşı alternatifler konulması liberal ceza hukuku akımının göstergelerinden bazılarıdır. Liberal ceza hukukunda yaptırım, en son başvurulacak bir kurum olmaktadır (Ultima ratio).

Hürriyetin geçici olarak kısıtlanması hallerindeki tutuklamada, tutuklama yerine geçebilecek bazı tedbirlere de yer verilmektedir. Söz gelimi adli kontrol, cezaların infazının ertelenmesi, ceza hükmünün açıklanmasının ertelenmesi gibi tutuklamaya alternatif olarak öngörülmektedir; müesseseler ceza mahkemelerinin kararlarının infazlarına alternatif olarak, bugün için tüm Avrupa Birliği ülkelerinin ceza kanunlarında yer almaktadır.

Bir ikinci özellik cezaların yumuşatılmasıdır. Aşağı yukarı tüm Avrupa ülkelerinde ceza kanunlarının ağırlığının azaltılması yolunda eğilimler mevcuttur. Burada yine hümanist bir görüşün hakim olduğunu belirtebiliriz. Hürriyeti bağlayıcı cezaların infazında mahkum haklarının var olduğu ortaya çıkmış ve kanunlarda mahkumların maruz kaldığı muamelelere karşı başvuracağı kurumlar belirtilmiştir.

Liberal görüşte ceza ile ilgili bir başka görünüş ise, cezaların şahsileştirilmesi kurumlarına yer verilmesidir. Hakime geniş bir alan bırakılmış, kanun tarafından tespit edilen alt ve üst sınırlar içinde olaya ve faile uygun cezanın hükmedilmesine imkan tanınmıştır.

20. yüzyıldaki ceza hukuku, 1950’lerde başlayan “muhakeme hukukunun alanı dışına çıkarılma” eğilimi mukayeseli hukuk sistemlerinde yer almaya başlamıştır. Bu konuda kriminolojinin gelişmesinin ve verilerinin de etkisi olduğunu söylemek gerekir. Uzlaşma buna en güzel örneklerden biridir.

Suç olmaktan çıkarma, depenalisasyon, belli fiillerin suç olmaktan çıkartılmasının altında iki neden yatmakta olduğunu söyleyebiliriz. Bunlardan en önemlisi ceza yargı makamlarının yükünün ağırlaşmış olması, ikincisi ise bu gibi fiillerin ceza müeyyidesinin ağırlığı altında cezalandırılmalarının toplum üzerindeki etkisinin olumsuz olmasıdır. Ancak bu gibi fiillerin idare hukuku kapsamı içinde idare tarafından müeyyidelendirilmeleri devam etmektedir.

2. Otoriter ceza hukuku anlayışı ise, siyasi iktidarların topluma hakim olabilmek isteklerine cevap vermek amacını güder. Halbuki, ceza kanunlarının yapılmasında tek hedef toplumun korunmasıdır. İnsan hak ve hürriyetleri ile toplumsal savunmanın karşılaştıkları hallerde toplumun savunması üstün sayılır. Ve bu açıdan da ceza hukuku önemli bir toplumu koruma aracıdır.

Ceza Hukuku toplum hayatının her aşamasında ortaya çıkar. Toplumun ekonomik politikasını gerçekleştirebilmek için ceza hukukunun müeyyideleri kullanılır. Bu eğilim için de cezaların ağır ve şiddetli olduğunu söyleyebiliriz. Tüm suçlular, siyasi veya adi suçlular olsun, toplumun korunması açısından en şiddetli şekilde cezalandırılmaları gerekli suç ve suçlulardır.

Bu otoriter ceza hukuku eğilimi, 19. yüzyılda klasik ceza hukuku anlayışının ortaya çıkmasıyla etkinliğini bu asır için bitirmiştir. 20. yüzyılda özellikle 1. yüzyılın ilk yarısında I ve II'inci dünya savaşları ve bu savaşlar arasındaki sürelerde ceza hukuku alanında totaliter bir eğilim ortaya çıkmış ve kabul de görmüştür. Alman, İtalyan ve Rus ceza kanunları otoriter ceza hukukunun birer şahidi olarak gözükmürler. II. dünya savaşından sonra özellikle 1948 uluslar arası Temel Hak ve Hürriyetler Beyannamesi'nin ortaya çıkması ve daha sonra Temel Hak ve Hürriyetler ve İnsan Haklarının Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi'nin yapılması ve bu sözleşmenin sadece kağıt üzerinde olmayan, uygulamaya da etkili bir yargı organının bulunması ceza sistemlerinin değişmesini sağlamış ve hümanist, liberal ceza kanunlarının yapılmasını sonuçlamıştır.

Özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısında yapılan ceza kanunları yukarıda belirtmiş olduğumuz liberal ceza hukuku anlayışında yer alan müesseselere yer vermiştir. Otoriter ceza eğiliminin ayırıcı vasıflarına baktığımızda, kamu düzeninin korunması yanında kıyasa yer verildiği, beyaz kanunların yapıldığı, böylece yürütmeye keyfiliğe varabilecek imkanlar tanındığını görebilmekteyiz.

Tehlike halinin basit olması dahi, kişinin bir takım tedbirlere maruz kalmasını ortadan kaldırmamaktadır. Cezalara baktığımızda, kefaret esasının burada çok geçerli olduğu hissedilmektedir. Ceza muhakemesinde ise, mahkemelerin hakimlerinin bağımsız olmadığı,

siyasi iktidarın ellerine teslim edildiği, başka bir ifadeyle kanun koyucuların bağımsızlık düşüncesinden uzak oldukları ana noktalar olarak görülebilmektedir.

Soruşturma safhasında ise, polisin geniş yetkilerle donatıldığı, kontrol yetkilerinin genişletildiği, gözaltına alabilmek imkanlarının polise tanındığı ceza kanunlarında yer almaktadır. Burada savcıya veya hakime polisin faaliyetleri frenleme ve düzenleme yetkisi de verildiği ileri sürülse dahi, bu kişilerin pek başarılı oldukları söylenemez.

Otoriter ceza hukuku anlayışında polis tarafından soruşturma sırasında ajan provokatörlerin kullanıldığı, proaktif tedbirlere polis tarafından başvurulduğu, sözgelimi evlere dinleme cihazları yerleştirildiği, hakimlere kişilerin telefonlarını dinleme kararı verme yetkisinin çoğu zaman zorlandığını örnekler olarak belirtebiliriz.

Cezaya baktığımızda, hürriyeti bağlayıcı cezaların uzun süreli olduğu, kanun koyucular tarafından cezaların uzun süreli olması istendiği, hakimin cezaların şahsileştirilmesi konusunda yetkilerinin sınırlandırıldığı anlaşılmaktadır. Uzun süreli hürriyeti bağlayıcı cezaları kanun koyucunun arzusuna göre düzenlemesi sonucunda, meşruten tahliyelerin şartlarının zorlaştırıldığı, ceza müeyyidesinin yanında önemli sayıda güvenlik tedbirlerinin de uygulama alanı bulduğu, bunların hükmedilen cezaya ilave edildiği, ya da cezanın infazından sonra belli güvenlik tedbirlerinin uygulandığı kanunlarda yer almıştır.

Özellikle ülkelerdeki kriz anlarında siyasi iktidarların çok ciddi tedbirler almasına imkan vermektedir. Kuzey İrlanda'daki terörist hareketler, Türkiye'deki terörist hareketler hali örnek olarak gösterilebilir.

Ölüm cezası otoriter ceza hukuku düşüncesi için de devam etmektedir. Asya, Afrika ve Amerika ülkelerinde ölüm cezasının uygulanmakta olduğu bilinmektedir.

20. yüzyılın son 20 yılında toplumsal olaylar ceza hukukunun liberal eğilimine etki yapmıştır. Terörist hareketler ülkelerde ceza hukukunun hümanist cephesini törpülemiştir. Organize suçlu artması, ceza kanunlarında değişiklikler yapılmasını zorlamıştır. Yeni organize suç türleri ortaya çıkmıştır. Kara paranın aklanması, göçmen kaçakçılığı, soykırım gibi hallere daha ağır yaptırımlar verilmesine vesileler olarak öngörülmüştür.

Türkiye’de terör 80’li yıllarda başlamış, günümüze kadar devam etmiştir. İstanbul’da bir bankanın binasına, bir ülkenin konsolosluğuna, bir azınlık camiasının mabedine bombalar konulmuş, insanlar ölmüştür. Aynı şekilde Londra’da metro istasyonlarına, otobüslere, trenlere suikastler yapılmış, insanlar ölmüştür. İspanya’da trenler havaya uçurulmuş, insanların ortadan kaldırılmasına sebep olunmuştur.

Bütün bu terör eylemlerinin varlığına rağmen, ceza kanunlarında otoriter eğilimin görülebilmesi için 11 Eylül 2001’de meydana gelen dört yolcu uçağının çakılmasını, ABD hükümeti tarafından, ABD’de sivilleri ve askerleri hedef alan bir dizi terör saldırısının oluşmasını beklemek gereklidir. Bu tarihten sonra ceza hukukunun adı değiştirilmiş, “düşman ceza hukuku” olarak anılmaya başlanmış, Amerikan Yüksek Mahkemesi’nin vermiş olduğu yargılamadaki insan haklarıyla adil yargılanmayla ilgili kararlar bir kenara atılarak, bütün liberal ceza hukukunu yapan ilkeler unutulmuş, otoriter bir ceza hukuku uygulanmaya başlanmıştır. Bu hukuk değildir. Hukuksuzluğun bir ifadesidir. Bu terörist olaylar bahane edilerek, Irak, Afganistan savaşları başlatılmıştır. Bu savaşlarda da uluslar arası hukukun kabul ettiği hiçbir prensibin uygulama alanı bulunmamıştır. Bütün bu olaylar, hümanist, liberal eğilimli ceza hukuku anlayışını ortadan kaldırmış, otoriter ceza hukukunun yerleşmesine sebep olmuştur. Organize suçlar, terör suçları karşılayabilmek için ceza kanunlarında değişiklik yapılmış, hazırlık hareketlerinin cezalandırılabilmesi, suçta şahsilek prensibinin ortadan kaldırılarak iştirak yükümlerinin düzenlendiği, insanların özel hayatlarına rahatlıkla girilebilecek imkanların ve düzenlemelerin sağlandığı bir hukuk yaratılmıştır. Böyle bir ortama hukuk demenin mümkün olmayacağı, hukuk devleti kavramıyla da bağdaşamayacağını söylemek doğru olur.

Günümüzde ceza hukukunun otoriter bir görünüş alması, liberal ceza hukuku prensiplerinin de bir kenara bırakılması anlamına her zaman gelmemektedir. Asıl bizi düşündüren nokta, önümüzdeki 10 yıllarda ceza hukukunun alacağı görünümdür. Ceza hukuku otoriter olmaya devam mı edecektir? Cezaları ağırlaştırarak toplum üzerinde kontrol sağlayacak mıdır? Yoksa tekrar eski liberal hürriyetine dönüp, insancıl, insan haklarına saygılı, demokratik, hürriyetçi bir ceza hukuku mu olacaktır?

Biz burada ikinci halin gerçekleşmesini istiyor ve ümit ediyoruz.

Prof. Dönmezer'in başkanlığındaki komisyonca hazırlanan Türk Ceza Kanunu Tasarısı liberal ceza hukukunun bir örneği olarak hazırlanmıştır. Bu tasarıda cezalar ılımlı olarak konmuş, ölüm cezasına yer verilmemiş, cezaların yanında emniyet tedbirleri de bulunmaktadır. Tasarı, klasik liberal ceza hukuku akımının bir örneğini oluşturur.

Bu tasarı maalesef kanunlaşmamış, bunun yerine çok kısa süre içinde yapılan bir başka tasarinin kanunlaştırılması gerçekleştirilmiştir.

Kanunlaşan bu tasarı, bir meslektaşımızın kendi görüşleri üzerine kurulmuştur. Bu görüşlere baktığımızda, suçun unsurları bakımından bir değişikliğin kanuna yansıtıldığı tespit edilmektedir. Tasarı, hareket üzerinde yoğunlaşmış, hareketin ontolojik anlayışı üzerinde yoğunlaşan bu görüş, Ceza Kanunu'na da aktarılmıştır. Gerçekte hareketin gaî'liğini kabul eden bu görüş, I. Dünya harbinde Almanya da ortaya atılmış ve harpten sonra da Almanya'da ve İtalya'da bazı hukukçular tarafından desteklenmiştir. Bugün için Ceza Hukuku doktrininde pek revaçta olmayan bir görüştür.

Hareketi tabii anlamda görmeyen ceza hukukçuları, ceza hukuku alanında değer taşıyan hareketin hukuken önemli olan bir amacın belirtisi olarak kabul ederler ve bu hareketin işlenmesi halinde de kanundaki tarifte bulunan harekete uygun düşerse, suçun oluşması ortaya çıkar.

Hareketin ontolojik anlayışını kabul ettiğimiz vakit, suçun suç genel teorisinde yer alan unsurlarının 3'e indirildiğini, hukuka uygunluk unsurunun kaldırıldığını ve manevi unsurun esasını teşkil eden kastın da hareketin içine sokulduğunu belirtmek gerekir.

Yeni Türk Ceza Kanunu'na giren bu görüşe göre, bilinçli amaçlarla hareket eden kimseler, ceza hukuku anlamında harekette bulunmuş olan kimselerdir. Bu bilinç, kasttan başka bir şey değildir. Dolayısıyla kast, hareketin dışında kalan bir unsur değil, hareketin içinde, harekete anlam veren bir husus olarak nazara alınmalıdır. Bunun sonucu olarak kast, klasik ceza hukuku anlayışında yer alan manevi unsur içindeki kusurluluğun bir şekli olmaktan çıkarılmaktadır. Başka bir ifadeyle kast, suçun maddi unsurunun içine sokulmakta, ceza ehliyetine etki eden sebepleri de manevi unsur olarak kabul etmektedir. Yine bu görüşe göre hareket, failin tehlike halini gösteren bir kişi olup olmadığını da meydana koyar. Bunun

sonucu olarak da bu görüş taraftarları, kişinin suçlu olup olmadığının yaptığı hareketten anlaşılabilceğini ileri sürer.

Yukarıda kısaca özetlediğimiz ontolojik görüş, suçun vasıflandırılmasını, hareketin öneminin açıklanmasına yardım edebilir ama suçun yapısını oluşturan değişik hareketlerin birleştirilmesini sağlayamaz. Bu hareketlerin hepsi farklı olabilir. Özellikle kastın maddi unsurun içine sokarak incelenmesi, suçun unsurları teorisinin, suçun incelenmesi için ortaya atılmış bu yöntemin açıklığına da mani olur. Diğer yandan, tehlike halini gösteren suçlunun hareketiyle tanımlanabileceğini ileri sürmek maddi unsur değil, suçlu bahsinin ilgi alanını oluşturur.

Hareketi “kanunun suç saydığı neticeye sebep olan eylem” şeklinde anlayınca, hukuki görüşe üstün değer tanınmaktadır.

Hareketin ontolojik anlayışı, Yeni Ceza Kanunu’na da nakledilmiştir. Nitekim bunun en bariz örneği, Yeni Ceza Kanunu’nun 21’inci maddesindeki kastın tanımlanmasında ortaya çıkar. **Kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir** denmektedir. Bu yolda düşünen müellifler, suçun kanuni tanımında neticesinin de öngörüldüğünü ve kastın bu neticeye de yönelik olduğunu ifade etmektedirler.

Dönmezer tarafından yapılan tasarıda, hareket değil fiil ele alınmıştır. Tasarının 20’inci maddesinde “**kast, eylemi ve neticesini bilerek ve isteyerek işlemek iradesidir**” tanımı yer almaktadır. Bu tanım, kanunun aksine suç genel teorisi içinde manevi unsurun kast ve taksirden oluştuğunu ve maddi unsurun fiil olduğunu, fiilin hareket ve neticesi bulunduğunu kabul eden bir görüştür.

Tasarı, “neticeyi” öngörmek suretiyle, hareketin gaî’ anlayışını kanunlaştırmış olmaktadır. Buna karşılık neticeye önem vermeyen Türk Ceza Kanunu, teşebbüsü düzenlerken de şimdiye kadar uygulanan 80 yıllık Ceza Kanunu uygulamasında yer alan eksik teşebbüs - tam teşebbüs ayrımını da ortadan kaldırmış, tek bir suça teşebbüs haline getirmiştir. Hazırlık hareketlerinin dahi teşebbüs içinde değerlendirileceğini öngörmüştür. Esasında burada Ceza Kanunu’nun liberalliğinden uzaklaşmasının bir göstergesini görmekteyiz. Hareketin gaî’liği görüşüne taraftar olan yazarlar, sık sık fiilin ifade ettiği “haksızlıktan” da söz etmektedirler. 30’uncu maddenin 4’üncü fıkrasında, “*İşlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir*

hataya düşen kişi cezalandırılmaz” hükmü de kanunda yer almaktadır. Haksızlığın neye karşı haksızlık olduğu anlaşılammamaktadır. Esasında haksızlık, fiilin ağırlığı veya hafifliğinin değerlendirilmesi olmalıdır. Her ne kadar doktrinde haksızlık ile hukuka aykırılığın birbirinden farklı şeyler olduğu ileri sürülmekte ise de, tatmin edici bir açıklama getirilmemektedir.

Hareketin gaî’liğini kabul eden Ceza Kanunu’nun 21’inci maddesinde, olası kast şeklinde yeni bir kast türü oluşturulmuştur. Kastı harekete bağlayan bu görüş, fiilin hareket ve neticeden meydana geldiğini kabul etmemesi sonucunda, olası kast, muhtemel kastın netice ile ortaya çıkabileceğini ya unutmuştur, ya da böyle bir düşünceden bî-haberdir. Eğer kanundaki tarife göre kişinin suçun kanuni tanımındaki unsurlarını gerçekleştirebileceğini öngörmesine rağmen fiilin işlenmesi halinde, zaten kast vardır.

Kişinin işlediği fiilin sonucunda ortaya çıkan neticeyi öngörmesine ve buna rağmen fiili işlemesi halinde, ancak, netice meydana gelirse, olası kastın, muhtemel kastın varlığından söz edilebilir.

Gerçekte hareketi esas alıp manevi unsuru da hareket içinde mütalaa eden bu görüşün yanıldığı nokta, kastın suçun maddi unsurunun dışında bir unsur olduğu konusudur. Bu görüş, kastı manevi unsurun dışında gördüğü içindir ki, hukuka uygunluk sebeplerini de yeni kanunda almamıştır. Hukuka aykırılık unsuru bu görüşte mevcut değildir, hukuka uygunluk dediğimiz sebepler, Ceza Kanunu’nu yapan kişilere göre ceza sorumluluğunu kaldıran sebeplerdir.

Tasarıda olası kast yanında, bilinçli taksirin de yer aldığını görüyoruz. Bilinçli taksir daha önce yürürlükte bulunan 765 sayılı Ceza Kanunu’nda yer almakta idi. Dönmezer tasarısında da bilinçli taksir mevcut idi. Kanunlaşan tasarıda, önce böyle bir hükme yer verilmemiştir. Daha sonra meclis komisyonunda bilinçli taksir hükmü 22’inci maddeye ilave edilmiş ve olası kastı düzenleyen hüküm çıkartılmış idi. Daha sonra yazılan eserlerden öğrendiğimize göre, bilinçli taksirin konulmasına karşı çıkanlar, ısrarla olası kastın yukarıda anlattığımız şekilde kanuna koyulmasını istemişler ve bu ısrarlarında da başarılı olmuşlardır. Tekrar edelim, muhtemel kast ancak neticenin gerçekleşmesi ile kullanılabilen bir kast halidir.

Hareketin gaf'liğine önem veren, yani harekete önem veren bu görüş, kanunun diğer maddelerinde hareket yerine fiil tabirini de kullanabilmiştir. Bu da hareketin gaf'liği anlayışının liberal nitelikte olması gereken Ceza Kanununa adapte edilmesindeki yanlışlığı ortaya koymaktadır.

Terör suçlarının, örgütlü suçların artması karşısında, Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nda da değişiklikler yapılması öngörülmüştür. Genel olarak yine Türk Ceza Kanunu'ndaki ceza miktarları arttırılmıştır. Müruruzaman süreleri uzatılmıştır. Bazı suçlar dolayısıyla, söz gelimi 20 yıllık - 23 yıllık müruruzaman süresi öngörülmektedir. Makul süre içinde yargılanma prensibi İnsan Hakları Sözleşmesinin 6'ncı maddesinde yer alan bir hükümdür. Acaba makul süre 20 yıl - 23 yıl yargılama süresi midir? Bu konu üzerinde ayrıca düşünmek gerekir. Ceza Muhakemesi Kanunu'nda getirilen hükümlerle 101'inci maddede liste suçlar ihdas edilmiş, bunların işlenmesi iddia edildiği takdirde, tutuklanmaları adeta mecburi hale getirilmiştir. Keza, liste suçlar konulmak suretiyle özel hayatın gizliliği ortadan kaldırılmıştır. Polise proaktif yetkiler verilmiş, bu yetkilerin kullanılmasında herhangi bir denetim yolu gösterilmemiştir. Bütün bunlar Yeni Türk Ceza Kanunu'nun liberal vasfından otoriter vafına doğru yola çıktığının nişaneleri olarak görmekteyiz.

Konuşmamızda yukarıda belirtmiş olduğumuz temenniye uygun olarak, insancıl, insan haklarına saygılı, demokratik, hürriyetçi bir Ceza Kanunu'na sahip olabilmek için, bugün mevcut olan Ceza Kanunu'nun değiştirilmesini beklemekten başka ümidimiz yoktur.